

La guerra è stada in model da fatschenta per blers Grischuns. Requisitas or da quest temp dattan perditga da quell'epoca da l'istorgia grischuna.

FOTOS ELEA BANK/SOMEDIA

Il diari da la donna mercenaria Regula Engel-Egli è er da vesair en l'exposiziun.

En servetsch per armadas estras

La nova exposiziun dal Museum retic a Cuira mussa ils destins da mercenaris grischuns che han cumbattù durant tschientaners per armadas estras en la Frantscha, l'Olanda u l'Italia. Tras la guerra en l'Ucraina è la tematica puspè pli preschenta.

CARMEN MONN/RTR

Mercenaris èn persunas che na cumbattan betg per l'agen pajais, mabain en servetsch ester. Persuenter survegnan els daners, e quels daners savevan ils Grischuns duvrar fitg bain, cunzunt durant ils onns da fom 1816 e 1817. Dentant ritgs e bainstants turnavan be ils pli paucs.

Manduras, armas, maletgs e schizunt contracts tranter ils mercenaris e lur patruns – quai ed auter pon ins vesair il mument en il Museum retic a Cuira. Sco la directura *Andrea Kauer* di, pon ins spetgar in'exposiziun che mussa la vita e la motivaziun dals mercenaris grischuns da cumbatter per in pajais ester.

Mintga 7avla persuna era in mercenari

Durant plirs tschientaners han Grischuns e Grischunas stuì gudagnar lur daners en l'exteriur. Ils onns da fomaz 1816 e 1817 han cunzunt blers umens stuì ir sco mercenaris. Quai cunzunt en Frantscha, Olanda ed Italia. En l'exposiziun pon ins era leger che mintga 7avla persuna en il Grischun ha cumbattì enturn l'onn 1740 sco mercenari. La schanza era dentant gronda ch'els returnavan grevmain blessads en la patria e betg paucs n'avevan era nagins daners pli. «En emprima lingia han persunas stuì ir a cumbatter per armadas estras or da motivs economics», di la directura dal museum, *Andrea Kauer*. Er sch'igl ha dà famiglias da mercenaris bainstants sco ils Salis, sajan ils

Naven dals onns 1500 han numerus mercenaris bandunà la patria. La fotografia mussa schuldada fatga or da zinn che mussan il regiment dals Salis en servetsch dals franzos.

blers betg vegnids ritgs u bainstants cun quella lavur, di *Andrea Kauer*.

Era dunnas han cumbattì

Cunzunt durant la Revoluziun franzosa (1789–1799) han era bleras dunnas cumbattì en la guerra, di il co-curatur *Jürg Spichiger*, ch'ha gia fatg in'exposiziun sumeglianta en il museum dal chantun Sutsilvania. Ina da quellas dunnas ch'ha cumbattì era *Regula Engel-Egli* ch'era maridada cun in uffizier grischun. Ses diari è exponì en il museum. Mercenaris haja adina dà, ma

Andrea Kauer è pertscherta ch'il tema saja puspè pli preschent tras la guerra en l'Ucraina.

Ed era sch'el tema na saja betg uschè simpel da chapir, hajan els vulì far in'exposiziun per giuven e vegl. I na saja nagina exposiziun militar, mabain ina che duai dar invista en la vita e motivaziun dals mercenaris grischuns ch'èn sa decidids da cumbatter per pajais esters ed uschia meglierar lur situaziun da vita.

L'exposiziun en il Museum Retic cuzzà anc fin ils 18 da settember 2022.